

Gleddighed, langt større Nød end her. Ja, vil man svare, de ere dovne. Det er ikke Tilfældet. Det kan være Tilfældet med Lazzaronen, ikke med Landarbejderen; han opsamler Alt paa Landeveien, hvad vi Andre lade ligge der; han er meget flittig og nøjsom, men desuagtet meget fattig. Hvorfor? Paa Grund af Konkurrencen; Lidsforbønderne ere smaa, og derfor bliver Arbejdslønnen saagodt som ingen.

Naar jeg, uagtet det, jeg før har ytret, kan gaa ind paa en Toldreform, er det af andre Hensyn; jeg kan gjøre det, fordi den kan gjøre det bekvemmere og lettere for Handelsstanden, fordi den hensigtsmæssigere kan lade Regjeringen opkræve Skatten. Iøvrigt gjør jeg ikke saa stor Forskiel paa, om disse to Millioner paa første Haand gives til Handelsstanden eller blive i Stasikassen. Der er Mange, der have den Tro, at Statens Penge ikke forrente sig. Det er en stor Feiltagelse. Naar Staten kjøber Papirer, Prioriteter og Eiendomme for sine Penge, saa komme de derved ogsaa ud blandt Folk. De komme ud paa den ene Maade og paa den anden Maade, og det er ikke sagt, at der er saa stor Forskiel i Resultatet.

Jeg skal ikke opholde mig ved Enkelthederne i Lovforslaget ved denne Første-Behandling. Der er blot et eneste Punkt, jeg skal berøre, det er om en Luxusgjensstand. — Ogsaa her er der en Skjæbnens Ironi tilstede, hvor ogsaa den fattige Mand spiller en Rolle. Her har man rigtig troet at skulle træffe Noget, som skulde gaa ud over de Rige, som svælge i Nybælsker hver Dag. Derfor har man lagt Told paa Vin. Nu er det, som bekendt, et meget ringe Antal her i Landet, som til daglig Brug nyder Vin i større Kvantiteter, og for dem, der ere saaledes stillede, at de kunne det, er det virkelig ikke nogen stor Glæddighed, om de komme til at give lidt Mere eller lidt Mindre for en Flaske Vin. Derimod bruges ved enkelte Leiligheder Vin af hele den store Befolkning. For det Første bruges Vin til Syge til at styrke dem paa; denne Vin vil jo ogsaa, efterhaanden som Tolden stiger paa Vin, forfaltes mere, end den allerede er. Dernæst er det bekendt, at ved alle lykkelige Begivenheder, selv i den Fattiges Liv, ved Bryllup, naar en Haandværksvend bliver Mester, naar Spinnen har faaet Altestats, saa er der en Fæst, hvor man famles med sine Venner og pleier da gerne at give dem et Glas Vin, men man vil da med en Høpbold kunne sige, at man for Fremtiden vækker dem et Bager Gift i Stedet for; og naar man huser paa, at det vel er muligt her i Landet at faae fat en Told igennem, som lokker til Forsalkning af Levnetsmidler, men at det ikke er muligt at gjennemføre en Lov mod Forsalkning af Levnetsmidler, saa vil man, naar man vil lade sin Fantasi raade, kunne tænke sig, at man har den Hensigt, at man vil underminere de store Byer, at man vil lade deres Indbyggere gjensidig for-

salffe hverandre saaledes, at disse store Byer, som ellers spille en saa ubehagelig Rolle, efterhaanden kunne forsvinde. Saa kommer det Dieblisk, hvor man vil raade med den latinske Digter: O ubi campi! eller hæc mea vota! der frit kan oversættes: Gud give, jeg havde en lille Gaard paa Landet! Der vil jeg kunne nyde uforfalket Mælk, Brød, Kjød og Ol og være langt borte fra Giftblandernes Skare. Men jeg tænker desværre, at Mange ville i saa Henseende komme til at raade forjæves.

Endnu skal jeg tillade mig at anføre en Sætning, som er meget forslidt og ofte har været undergivet megen Kritik, men som jeg holder paa alligevel; det er den, at gamle Skatter ere gode Skatter. Jeg skal tillade mig at erindre om, at vor nuværende Toldstat er affleben af Livet, er indfildret i vor Tilværelse, vi have vænnet os dertil, den har formet sig efter vor Levevis, saaledes at det stiller sig som et stort Spørgsmaal, om vi virkelig ville befinde os bedre, naar vi faae en ny Toldlov, selv om Staten derved eftergiver os 2 Millioner Kr. I hvert Tilfælde maa man ikke paaberaabe sig og idelig og idelig vende tilbage til, at det er af Hensyn til de Smaatfillede i Samsundet, at man offerer disse to Millioner, det maa man ikke gjøre. Vil man gjøre Noget for de Smaatfillede og dertil anvende to Millioner, saa lad dem anvendes til at flette de fattige Børn en bedre Undervisning, en saadan, der forstaar at opdage Ejerne hos hvert Enkelt og ved at udvikle dem, at give hver Enkelt Leilighed til at udbytte sine Evner; lad ham tillige lære Nøjsomhed, en god Moral, lære at glæde sig blot ved det simple Faktum, at han er til, at han har kjendt Noget, der hedder Tilværelse; lære ham glæde sig over Livets Skuespil, som han har for Sindet og — de Derer Fritenkere tilgive mig det — lære ham at tro paa Noget, — saa er det muligt, at der efter os kan komme en Slegt, som er noget lykkeligere end den, hvortil vi høre. Men dette kan ikke opnaas ved en Toldreform.

Carstensen: Blandt de forskjellige Forshold, som berøres af det foreliggende meget betydelige Lovforslag, kunde jeg nærmest ønske i Korthed at berøre Skibsafgiften; men jeg skal dog tillade mig først at give et Par ganske korte An-tydninger af min Stilling til Lovforslaget i det Hele taget. Det er jo indlysende, at Enhver, der staar overfor Spørgsmaal om betydelige Reformere i vor Skattelovgivning, maa, førend han træffer nogen endelig Dom om Sagen, stille sig selv det Spørgsmaal, hvorledes han opfatter den finantsielle Status; og jeg kan Gud ske Lov give et æret Medlem fuldstændig Ret i, at vor finantsielle Status, set fra et vist Standpunkt, er særdeles tilfredsstillende. Men paa den anden Side maa jeg aldeles bestemt negte at give ham Med-